A. 1835. N°. 122.

ARNHEMSCHE COURANT.

Zaturdag den 10 October.

FRANKFORT, den 6den October.

Het gerucht van de verheffing van den Prins *van Metternich* en den graaf van *Kolowrat* tot hertog en graaf heeft zich niet bevestigd.

Het plan der nieuwe Oostenrijksche geldleening zal, denkt men, niet voor nieuwjaar tot stand gebragt worden.

— De Oostenrijksche *Beobachter* meldt, dat don *Miguel* reeds van Venetie naar Rome wedergekeerd is.

— Terwijl, zoo het schijnt, de monarchen, die te Teplitz bijeen zijn, deze stad in de eerste dagen van October verlaten, zullen de ministers, naar men verzekert, nog eenigen tijd aldaar blijven, om hetgeen bij mondelijke afspraak van de vorsten is overeengekomen, in geschrifte te brengen en daaraan den gewonen vorm van staatsstukken te geven.

— Lord *Durham* is den 14den September van Konstantinopel naar Odessa vertrokken.

TEPLITZ, den 28sten September.

Alhier zijn thans de volgende vorstelijke personaadjen bijeen: Hunne Majesteiten de Keizers en de Keizerinnen van Rusland en van Oostenrijk; Zijne Majesteit de Koning van Pruissen; Hare Keizerlijke Hoogheid de grootvorstin *Olga*; Hunne Koninklijke Hoogheden de Kroonprins van Pruissen en gemalin; Prins *Karel* en gemalin benevens Prins *Albrecht* van Pruissen; Z. K. H. Prins *Willem* van Pruissen (broeder des Konings) benevens gemalin; de Prinses *Elisabeth* en de Prinsen *Adalbert* en *Waldemar*; Z. K. H. de hertog van Cumberland; Z. K. H. Prins *Frederik August*, Mederegent van Saksen, benevens gemalin; Z. K. H. de groothertog van Saksen-Weimar; H. K. H. de groothertogin van Saksen-Weimar; Z. K. H. de hertog van Lucca benevens gemalin; Z. K. H. de erfgroothertog van Meckelenburg-Schwerin benevens gemalin; Zijne Doorl. de regerende hertog van Saksen-Altenburg benevens gemalin; Hare Doorl. Prinses *Maria*; Zijne Doorl. de regerende hertog van Saksen-Meiningen; Z. Doorl. de regerende hertog van Nassau benevens gemalin; Hare Doorl. de Prinses van Nassau; Z. Doorl. de regerende Prins van Reusz-Greisz.

Voorts Zijne Keizerl. Hoogh. de aartshertog *Frans Karel*; Zijne Keizerl. H. de aartshertog *Karel* met zijne zonen en dochter; Zijne Keizerl. Hoogh. de aartshertog *Johan*; Hare Keizerl. Hoogh. de aartshertogin *Maria Dorothea*.

Van den 29sten September.

Heden voormiddag om tien uur werd op den weg naar Kulm, nabij het dorp Pristen, de eerste steen gelegd van het gedenkteeken, dat Keizer *Ferdinand* voor de aldaar den 28sten, 29sten en 30sten Augustus 1813 gesneuvelde Russen laat oprigten, en wel ter plaatse, waar de generaal *Osterman*, die in 1813 de Russische garde kommandeerde, zijnen arm verloor. Men kan wel zeggen, dat men nog nooit bij zulk eene gelegenheid zoo vele hooge personaadjen gezien heeft, als bij deze. Allen reden in de prachtigste equipagien van het Oostenrijksche hof (waaronder 20 gala-rijtuigen) van Teplitz naar de genoemde plaats, waar reeds het fundament van het monument gelegd was. Deze plaats was door een bataljon grenadiers, een regement infanterie en het regement Koburg-uhlanen omringd. De Keizers en de Keizerinnen van Oostenrijk en Rusland reden in een prachtig galla-rijtuig, met zes schimmels bespannen, en werden, gelijk de overige vorstelijke personaadjen, in eene gereed gemaakte prachtige tent gebragt, waar zij de inwijding van het monument konden zien. Deze inwijding werd verrigt door den prelaat van Ossegg *in pontificalibus*, door een aantal geestelijken omringd. Hunne Majesteiten de Keizer van Oostenrijk, de Keizer van Rusland en de Koning van Pruissen deden de gewone drie slagen met den hamer op den steen, en omarmden zich vervolgens wederkeerig, ten openbaren bewijze van innige vriendschap. Op dit oogenblik vuurden de troepen een drievoudig salvo, en de kanonnen werden gelost. Vlak bij het monument stonden zes soldaten van de Russische garde, die bij Kulm hadden medegevochten, en onder dezelven een kapitein. Hij werd aan den Keizer voorgesteld, en deze benoemde hem op het slagveld tot kolonel, terwijl hij vervolgens ook aan de Keizerlijk tafel genoodigd werd. Na het leggen van den eersten steen reden de vorstelijke personen naar het bij Arbessau opgerigte Pruissische en Oostenrijksche monument. Hier gebeurde het, dat een oud onder-officier en invalide, die het opzigt over het monument en in de nabijheid een eigen woonhuisje heeft, den aartshertog *Karel* herkende, die in den veldtogt bij Zurch op zijnen randsel wat gerust, en ook van zijn brood gegeten had. De aartshertog herinnerde zich dit insgelijks, gaf hem een geschenk en liet zich naar zijne met een tuintje voorziene woning brengen. Beide Keizers en Keizerinnen, de Koning van Pruissen, de aartshertogen enz., die van het geval hoorden, begaven zich mede derwaarts. De oude veteraan en monuments opzigter dischte voor de vergaderden boter, brood en peeren uit zijn tuintje op, en de hooge personaadjen deden den grijzen krijgsman het genoegen, daarvan wat te gebruiken, terwijl de overgelukkige man ook nog rijkelijk met geschenken begiftigd werd.

— De stedelijke regering van Praag heeft laten bekend maken, dat Hunne Majesteiten de Keizer en de Keizerin van Oostenrijk niet voor den 3den of 4den October aldaar zullen aankomen.

Van den 30sten September.

In een nader berigt, nopens het leggen van den eersten steen aan het boven gemelde monument, vindt men nog de volgende bijzonderheden: » Dit gedenkteeken zal den heldhaftigen tegenstand vereeuwigen, dien eene afdeeling van ongeveer 8000 man der Russische garden den 29sten Augustus 1813, alzoo daags voor den veldslag van Kulm, bood aan een korps Franschen van 35000 man, onder het opperbevel van den generaal *van Damme*. De vereeuwigde Keizer *Frans* had, aldra na de gebeurtenis besloten, een monument tot aandenken daarvan te laten oprigten; maar de opgevolgde oorlogsjaren veroorzaakten, dat dit besluit niet uitgevoerd werd. Keizer *Ferdinand* volbrengt thans het plan van wijlen zijnen vader. Het gedenkteeken staat ter plaatse, waar de voor overmagt terugwijkende troepen, onder aanhoudend strijden hunne laatste positie genomen hadden. Bij het inmetselen gaf Keizer *Ferdinand* het eerst de troffel aan den Koning van Pruissen, den eenigen der drie monarchen, die de glorierijke gebeurtenissen des jaars 1813 heeft bijgewoond. Twee en twintig jaren zijn thans verloopen, sints de slagtoffers van den bevrijdings-oorlog vielen. Hoe velen heeft er sedert de dood weggeraapt! Geen der veldheeren, die in dezen oorlog het opperbevel over gansche armees hadden, en slechts weinigen van degenen, die afzonderlijke korps der verbondene legers aanvoerden, leven nog! Van de vier toenmaals verbondene monarchen, zijn er drie (Keizer *Alexander*, Koning *George IV* en Keizer *Frans*) ten grave gedaald. De herinering aan de gesneuvelden, zoo wel als aan de afgestorvenen, werd gisteren gevierd, terwijl de vanen, onder welke zij streden, na twintig jaren vredes, door haar aan de wereld geschonken, nog vereenigd wapperen. — Deze denkbeelden plaatsten zich voor den geest van alle aanwezigen, en zij werden, van zegenwenschen vergezeld, door honderden geopenbaard.

PARYS, den 6den October.

De Prins *Caradja*, minister van Griekenland, heeft gisteren, in een bijzonder gehoor, aan den Koning eenen brief van zijnen souverein overhandigd.

Koning *Lodewijk Philippus* treedt heden in zijn 63ste jaar.

Gisteren om een uur is de hertog van Nemours uit Engeland op het paleis der Tuilerien teruggekeerd.

Lord *Granville* heeft bijna dagelijks langdurige conferentien met den heer *de Broglie* op het ministerie van buitenlandsche zaken.

— Te Lyon is dezer dagen in hechtenis genomen zekere *Bourg*, die bij eenen brief aan een voornaam koopman aldaar, bekend wegens zijne gehechtheid aan het huis der oude Bourbons, den voorslag heeft gedaan, om den Koning te vermoorden voor eene som van tien duizend franken, welke dan, zoo als hij zich uitdrukte, zou kunnen strekken om zijn gezin van vijf kinderen, dat thans gebrek leed, te verzorgen. Degene, aan wien de brief gerigt was, heeft dezelve dadelijk aan de overheid overhandigd.

— Sedert de nieuwe wet op de drukpers worden weder eene menigte boekjes tegen eenen geringen prijs in omloop gebragt. De beroemde *Paroles d'un Croyant*, met eene nieuwe voorrede, waarin *Lamennais* nog duidelijker spreekt dan in het boek zelf, worden voor 12 *sous*, en de aanspraken van *O'Connel* tegen de Tories en de Fransche regering voor 2 sous te koop geboden.

— Het ministeriele avondblad behelst de volgende tijdingen uit Spanje: » De regering heeft berigten uit Madrid tot den 27sten ontvangen. De zaken waren nog in denzelfden staat als voor [illegible]

de las Navas, wel verre van in de voorstellen, hem door den generaal *Quiroga* en den heer *Chacon* overgebragt, te bewilligen, had ze doen in hechtenis nemen; de overige achtervolgens naar hem toegezondene personen waren niet beter geslaagd; maar van den anderen kan trokken de opstandelingen niet vooruit, maar blijven bij Mançanares. Bij dekreet van den 25sten, is de heer *Mendizabal* tusschentijds tot raadspresident benoemd, daar de generaal *Alava* bedankt heeft. Deze blijft minister van staat. Bij een ander dekreet wordt dat van den 3den, waarbij de ontbinding der provinciale junta's bevolen werd, vernietigd; terwijl daarbij tevens volledige amnestie, ter zake van de oprigting en de handelingen van de provinciale junta's, wordt verleend.

Een telegrafisch berigt van heden meldt wijders het volgende:

De gewapende burgermagt van Madrid (wegens het bekende oproer ontbonden) zal weder in dienst treden. De noorder-armee zal met 10,000 man versterkt worden. Daar de generaal *Palafox* ziek is, zal de generaal *Serano*, gedurende zijne afwezigheid, het onderbevelhebberschap van Arragon op zich nemen. — De Madridsche couranten van den 28sten melden, dat de graaf *Almodovar* tot minister van oorlog benoemd is, en de heer *Caneja* tot minister van justitie ad interim. De junta's van Barcelona, Valentia en Saragossa hebben zich onderworpen. Men zegt, dat don *Carlos* zich in de omstreken van Estella bevindt.

Andere dagbladen behelzen de volgende berigten, getrokken uit de Madridsche couranten van den 27sten, 28sten en 29sten dezer. Het Spaansche ministerie is thans aldus zamengesteld: *Mendizabal*, raadspresident ad interim, minister van financien; *Alava*, van buitenlandsche zaken; *Caneja*, van gratie en justitie; *Almodovar*, van oorlog; *Ulloa*, van marine; *Herros*, van binnenlandsche zaken.

De cortes zijn tegen den 16den November bijeengeroepen.

De heer *Mendizabal* heeft de voornaamste kooplieden van Madrid bijeengeroepen tot het doen eener inschrijving, om een korps van 3000 man op terigten; met het tweeledig oogmerk: 1°. om den graaf *de las Navas* tegenstand te bieden, ingeval hij met zijne gewapende manschap Madrid mogt bedreigen; 2°. om, als Madrid tot rust is gebragt, tegen de Carlisten in Navarra gebruikt te worden. Deze voorslag is aangenomen. Het ministerie heeft zelve voor 50,000 realen (12,500 fr.) ingeschreven.

— Volgens tijdingen van de Spaansche grenzen, liep aldaar het gerucht, dat don *Carlos* verdwenen was, en men niet wist waar hij zich bevond.

Sedert eenige dagen vielen in die streken geene vijandelijkheden meer voor.

— Bij sommige garnisoenen in de steden van de zuidelijke departementen van Frankrijk zijn pogingen aangewend, om geheime genootschappen op te rigten. Die pogingen zijn mislukt en ten gevolge daarvan 16 onder-officieren en 4 korporaals in hechtenis genomen.

'S GRAVENHAGE, den 6den October.

Op de tentoonstelling van schilder- en kunstwerken, thans te 's Gravenhage geopend, en waarbij 297 stukken voorkomen, treft men aan van Mr. *G. Nilant Bannier*, te Deventer, een landschap; *J. Bilders*, te Utrecht, een boschgezigt; *J. H. Breijer Jr.*, te Arnhem, een landschap bij ondergaande zon; Mej. *J. A. Budde*, te Deventer, een heer en eene dame in een salon; het pinksterbruidje, van dezelfde; *C. B. Buijs*, te Leeuwarden, een verlofganger, aan eenen huisvader eenen brief overhandigende; een Vriesche keuken met bijwerk, van denzelfden; *J. F. Christ*, te Nijmegen, de Ruïne te Heisterbach bij het Zevengebergte; een stadsgezigt te Deventer bij maanlicht, door denzelfden; *P. C. Christ*, oud 13 jaar, te Nijmegen, de nonnenplaats te Nijmegen; *W. Bodeman*, te Hilversum, een boschgezigt en een gezigt in de omstreken van Cochem aan den Moezel; *C. Bijlard*, te Hilversum, een boschgezigt, gestoffeerd door den heer *J. de Rijk*; *A. Gra[illegible]*, te Nijmegen, eene lijst met houtsnede-gravuren, en eene houtsnede gravure; *A. F. Cornwenberg Jz.*, te Arnhem, een boomrijk landschap in de omstreken van Leuven, gestoffeerd met de vrijwillige jagers van *van Dam*, tiraljerende tegen den vijand; *H. Danekes*, te Hilversum, een Geldersch landschap; mevrouw de weduwe *Burghley Glimmer*, te Deventer, een bloem- en een fruitstuk; *J. H. Heymans*, te Leeuwarden, twee dames-portretten; *J. M. Jansen*, te Bingerden, een boschgezigt; *J. Jansen Vredenburg*, te Deventer, een binnenhuis met figuren; *J. Kiefe*, te Utrecht, eene zogende vrouw door eenen grijsaard bezocht wordende en een damesportret; *C. Kimmel*, te Middelburg, een landschap; *F. M. Kruzeman*, te Hilversum, een landschap; Jhr. Mr. *J. C. Martens van Sevenhoven*, te Utrecht, een boschrijk landschap, gestoffeerd met jagers en vee; *L. Meijer*, te Deventer, een strandgezigt bij winter, met ondergaande zon bij [illegible], een dito met ondergaande zon, een dito met ondergaande zon, en een bergachtig landschap bij ondergaande zon; *J. [illegible] Ravensway*, te Hilversum, een boomrijk landschap en een riviergezigt; *J. Bentinck*, te Hilversum, een boeren binnenhuis met een stil leven; *J. de Rijk*, te Hilversum, een beestenstal en eenig rustend vee; *A. Serné*, te Zwolle, een landschap met opgaand geboomte; *A. A. Steenbergen*, te Hilversum, twee bloemstukken; *H. F. Wierts*, te Nijmegen, een gezigt in een donker bosch; *G. de Wilde*, te Utrecht, een gezigt op het meer Tjigastie, in het Bandangsche districkt Tjicomboelan, een der preanger-regentschappen op Java; *P. C. Wonder*, te Utrecht, portretten van kinderen met vruchten in een tuin, en vasten-avond-zingers met den rommelpot bij kaarslicht; *A. van 't Zant*, te Deventer, een staand stiertje bij eenen opgaanden weg en een gezigt bij Ketwich aan de Roer; *J. S. Zembich*, te Hilversum, een wintergezigt, een landschap bij zomer en een avondstondje; *D. van der Kellen*, te Utrecht, medaille op het 50 jarig bestaan der maatschappij tot nut van 't algemeen; medaille op het 2de eeuwfeest van het Remonstrantsch seminarium te Amsterdam; medaille uitgereikt aan de strijders op de citadel van Antwerpen; en medaille, op het herstel van Z. K. H. den Prins van Oranje, na Hoogstdeszelfs ziekte in 1835; *B. C. Koekkoek*, te Hilversum, een boschgezigt met figuren en vee gestoffeerd; *J. P. Schouberg*, te Utrecht, eene medaille op den tiendaagschen veldtogt.

UTRECHT den 8sten October.

In de afgeloopene week is de hoogleeraar *F. Thiers*, uit Munchen, in Utrecht geweest, met oogmerk, om de gymnasien en andere scholen alhier en in andere plaatsen van het koningrijk te bezoeken, ten einde den voortgang van ontwikkeling der jeugd in hetzelve met die van Beijeren te vergelijken, waar hij opziener van het schoolwezen is. Hij heeft 2 dagen de lessen op het gymnasium alhier ter stede bijgewoond, en met zeer veel belangstelling alles onderzocht. Ook heeft hij onderscheidene Hollandsche en Fransche Scholen bezocht, de leerlingen geëxamineerd, en zijn genoegen betuigd over de inrigting derzelve. Hij begaf zich van hier naar Amsterdam met hetzelfde oogmerk; gelijk hij ook de scholen te Haarlem, Leiden, den Haag, enz., met hetzelfde doel wilde bezoeken.

ARNHEM, den 9den October.

Volgens het bij koninklijk besluit, van 21 Augustus jl., goedgekeurde reglement op de correspondentie bij ijsgang en hoog opperwater op de rivieren, zullen de inspecteuren, de hoofd-ingenieurs, benevens de verdere geëmploijeerden van den waterstaat post vatten, als volgt: de inspecteur in het provisionele tweede distrikt, te Gorinchem; en de inspecteur in het provisionele eerste distrikt aan de boven-rivier te Arnhem, Lent, of elders, naar gelang der omstandigheden. Voorts langs de rivieren de Rijn, de Lek, de Waal, de Maas en Merwede, zullen worden geplaatst: de hoofd-Ingenieur van Utrecht, te Vreeswijk; die van Zuid-Holland, te Schoonhoven; die van Gelderland, te Lent of te Elden, in de Overbetuwe, naar mate de toestand der rivieren zulks zal vereischen en het gevaar op de Waal of Nederrijn en Lek zal aanwezig zijn, en die van Noord-Braband te Heusden. Al verder zullen de benoodigde ingenieurs, opzigters en verdere geëmploijeerden worden verdeeld aan het Beneden Spijk, te Lobith aan de Tolkamer; te Pannerden Oost- en Westzijde van het kanaal; te Arnhem; aan de Greb; te Wijk bij Duurstede; te Schalkwijk; te Vreeswijk; te Schoonhoven; te Krimpen; te Elden tegen over Arnhem; te Eck en Wiel; te Culenburg; te Vianen; te Lent over Nijmegen; te Dodewaart; te Tiel; te Tuijl; te Sleeuwijk; te Gorinchem; te Hardinxveld; te Millingen; te Nijmegen; te Wamel; te Bommel; te Grave; te Lith; te Kuijk; te 's Hertogenbosch; te Heusden; te Werkendam; te Woudrichem; te Baardwijk voor den overlaat; te Asperen aan de Linge. Bovendien zal te Emmerik een geëmploijeerde voor de correspondentie worden gestationeerd. En wat aangaat langs de rivier den Gelderschen Yssel, van Westervoort tot Kampen, langs den ouden Rijn en den Lijmerschen Overlaat, zal de hoofd-ingenieur van Overijssel zich aan het Keteroveer bevinden; terwijl de benoodigde ingenieurs, opzigters en verdere geëmploijeerden aldaar als volgt zullen worden verdeeld, als: aan den Lijmerschen Overlaat; te [illegible] te Doesborgh; te Zutphen; te Deventer; te Wijhe; [illegible] Katerveer; aan den Kronsdijk; te Vreesen of Welsum; en te Kampen. De minister van binnenlandsche zaken is tevens gemagtigd geworden om zoodanig getal van kundige en ervaren dijkmeesters te mogen engageren, en voor den benoodigden tijd in dienst te nemen, als waarvan het emplooi tot het uitvoeren van belangrijke werken en operatien tot afwending van dreigende gevaren, zouden kunnen worden vereischt.

— Hoezeer plaatsgebrek ons heeft belet om, in Julij ll., het verslag van den staat dezer provincie, door gedeputeerde staten aan de staten van het gewest gedaan, mede te deelen, acht men het geenszins onbelangrijk daaruit het volgende te ontleenen. Omtrent het policie- en armwezen en de bedelarij wordt in gemeld verslag gezegd, dat, over het algemeen, de goede geest der bewoners van Gelderland rust en orde waarborgt, en de politie er alom behoorlijk wordt gehandhaafd. De wegen zijn in alle streken volkomen veilig. De eigendommen der ingezetenen worden door de waakzaamheid der ambtenaren verzekerd. Bij jaar- en andere markten, vinden zeldzaam meer vechtpartijen en ongeregeldheden plaats. De broodzetting geschiedt er geregeld; van tijd tot tijd worden de bakkerijen en winkels onderzocht, het brood ge-

wogen en de bestanddeelen nagezien. Over den aard en toestand der gestichten en inrigtingen van weldadigheid is alleen het oppervlakkig licht te bekomen, dat in de jaarlijksche tabellen schoorvoetend verspreid wordt. De subsidien, welke uit gemeentelijke kassen worden verstrekt, behoefden, met weinige uitzonderingen, niet te worden verhoogd. De subcommissien van weldadigheid hebben, uit gebrek aan verdere deelneming, op vele plaatsen moeten worden ontbonden. De maatschappijen van moederlijke weldadigheid te Zutphen en Hattem voldoen aan dezelver doel, veel goeds stichtende, en aan behoeftige moeders en kroost doelmatige hulp verleenende. Te Doesborgh is onlangs eene vereeniging van vrouwen en jonge dochters opgerigt, alwaar kleedingstukken voor te goeder naam staande nooddruftigen worden gereed gemaakt; vallende de kosten der aanschaffing van grondstoffen uit de toelagen der leden. In het hoofdstuk der financien wordt, onder anderen, gezegd, dat de invordering van 's rijks belastingen geregeld geschiedt; dat de tijdsomstandigheden de betaling der aanzienlijke, met het verlangen des, voor het welzijn zijner onderdanen, zoo zeer bezorgden konings strijdende, opofferingen moeijelijk maakt, en men menigvuldige klagten hoort; doch dat er zelden dwangmiddelen behoeven te worden aangewend.

Over de staatkundige regtsgedingen en veroordeelingen in Engeland.

Uit een Engelsch Tijdschrift ontleenen wij het navolgende artikel over de staatkundige regtsgedingen en veroordeelingen, welke sedert de STUARTS tot op onze dagen in *Engeland* hebben plaats gehad.

« Voor 1688 werden de staatkundige regtsgedingen op eene in het oog loopend onregtvaardige wijze gevoerd. Destijds stemde een ieder in, dat de Koning het regt had, zich te wreken; dat hij zich deze wraak op eene wreede, harde en geweldige wijze mogt verschaffen; en dat alle bescherming door de wet hem toekwam. Het strookte met de algemeene denkwijze, den troon met vele omschansingen en versterkingen te omgeven; de aangeklaagde werd steeds voorshands als schuldig aangemerkt; voor de balie eener regtbank, onder het gewigt eener beschuldiging van hoog verraad, te verschijnen, was eene onteerende zaak; den beschuldigde werd geene bescherming verleend; het bestuur alleen was in het bezit van alle waarborgen. Toen echter de wettigheid van geboorte en het stelsel van het goddelijk regt ophielden de grondslagen uit te maken van de maatschappelijke inrigtingen, veranderde ook alles van gedaante. De wijze beginselen der oud-Engelsche wetgeving ontwaakten uit hunnen langdurigen slaap. De zachtmoedigheid der regering; de klimmende bedaardheid van de volksgewoonten; de steeds toenemende invloed van de openbare denkwijze, deden het regt en derzelver beoefenaars en bezorgers tot de gezonde rede terugkeeren. In het oogloopend was het verschil. Sedert de omwenteling, schijnen de beschuldigden de plaats der aanklagers te bekleeden; thans zijn zij het, die door het algemeen worden beschermd, verdedigd en hemelhoog verheven. Vóór die omwenteling sloeg de schaal veeleer naar de zijde der kroon over. Dit levert een opmerkelijk voorbeeld op van den invloed der zeden op de wetten. Dit kan tevens ter leering verstrekken aan de lieden, die verkeerdelijk wanen, dat de wetten de zeden vormen. Klimmen wij slechts tot de regering van MARIA op. Dezelve doet zich door wettelijke wreedheden kennen. De regter zoekt slechts naar middelen, om den beschuldigde tot de bekentenis van de begane misdaad te brengen. Beurtelings bedient hij zich, tot dat einde, van bedreigingen, van smeekredenen, of wel van allerlei verschrikkelijke werktuigen. Eene, in 1584, door BURLEIGH openbaar gemaakte verklaring houdt in, dat het de gewoonte is op de beschuldigden de pijnbank toe te passen; doch dat men dit met alle christelijke goedertierenheid moet doen. JAKOB I veroorlooft daarvan alleen het gebruik in gevallen van hoog verraad. Dikwerf stelden de regters zich tevreden met eene zedelijke pijnbank, en de arme gevangene, denkende, dat zijn leven of dood van één woord afhing, hoorde de belofte van den magistraat, dat hij geheel zou worden vrijgesteld (welke echter eene bedriegelijke belofte, een schandelijke trouwbreuk was), indien hij slechts eene dikwerf denkbeeldige misdaad erkende, en zijne medepligtigen aanduidde. « Wel nu, heer NICOLAAS! zegt de serjant (*) STAUNFORD tot den ridder THROCKMORTON, moet gij, in uw eigen belang, tot geene bekentenis komen? De zaak is niet te betwijfelen; gij zijt een man des doods; geef u aan de genade der Koningin over." De regter BOMLEY, op zijne beurt, ging aldus voort: « Biecht vrij alles, het is het eenige middel, hetwelk gij aanwenden kunt." De beschuldigde oordeelde het nogtans raadzamer zich te verdedigen, en hij werd ook vrijgesproken.

Dikwerf ontaardden de regterlijke debatten in beleedigende kampstrijden; voor den regter, die zich als versterkte ter bestrijding van den beschuldigde, werd deze een athleet; en de onverzetbaarheid, alsmede de onverschrokkenheid van den Engelschen aard kenmerkten zich op eene vreesselijke wijze in dezen, tegen de zoo wreed uitgelegde wet aan, volgehouden strijd. Verwarring en overmanning stonden op den voorgrond; de openbare aanklager viel den beschuldigde in, schorste den loop der pleitgedingen, legde den getuigen het zwijgen op, en wendde zich tot de regters; terwijl de aangeklaagde, op zijne beurt, dengenen, die hem aan den scherpregter overleverden, met vervloekingen en smaadredenen overlaadde. SHAKSPEARE, die beroemde waarnemer van menschen, heeft den opperregter CROKE, die den beschuldigde RALEIGH derwijze aansprak, het is waar, met zijdelingsche, maar niet te min vermogende scherts aldus aangesproken: « Zwijg adder! afschuwelijk wangedrocht, zwijg!" En de edele RALEIGH antwoordde hem met de grootste bedaardheid; « Indien gij mij uitjouwt, heer EDUARD, verandert gij noch mijne onschuld, noch de schandelijke behandeling, welke ik moet ondergaan." Het geding van den graaf ESSEX biedt een tooneel van onuitsprekelijke wanorde en onbeschrijfelijke verwarring aan. Dezelfde EDUARD CROKE ontzag zich niet te gelijker tijd getuige en aanklager te zijn. « Belijd, belijd uwe misdaad," riep hij uit, « of ik, ik zal bewijzen, dat gij den graaf tot zijn verderf hebt gebragt. » De grootregter POPHAM voegde er bij: « Ik heb u door het sleutelgat gezien; gij en uwe lieden bevonden zich aan de deur der groote zaal, en stonden met vuurroeren en brandende lonten gewapend." Een der gevangenen noemde zich CUFFE, welke naam het handboeijen beteekent. « Gij CUFFE — zeide de regter, die een liefhebber van woordspelingen was — beken uwe schuld, of ik zal mij van uwen naam bedienen (het handboeijen), om uw stilzwijgen te verbreken."

« De Engelsche wet was op zich zelve menschlievend, doch de dwingelandij en de onbekwaamheid vernietigden derzelver weldadigen invloed. Zoo schreef, onder anderen, een statuut van EDUARD VI voor, dat er zich in staatkundige regtsgedingen twee aanklagers moesten opdoen. Dit heilzaam voorschrift werd echter niet opgevolgd, onder voorwendsel, dat de misdaden van hoog verraad niet de minste inschikkelijkheid veroorloofden. Door THROCKMORTON werd deze bepaling ingeroepen, doch de advocaat-generaal, die zich niet in staat gevoelde de wettelijke beraadslaging, welke door den aangeklaagde was geopend, vol te houden, haastte zich hem het stilzwijgen op te leggen. « Nooit heb ik", zeide hij, « zulk een' onverbeterlijken gevangene gezien, en indien de beschuldigden ons op zulk eene wijze behandelen, hebben wij slechts onze plaats af te staan." Sedert het midden der zeventiende eeuw, kwam men allengs tot het statuut van EDUARD, hetwelk sinds dat tijdstip kracht van wet had, terug. Weldra werd er een ander, zeer gemakkelijk leerstelsel ingevoerd; namelijk om hetgeen men gehoord had, als bewijs bij te brengen. Het was, ten gevolge daarvan, eene bijzondere genade, indien men den beschuldigde veroorloofde om getuigen ten zijnen voordeele in te roepen; de regtbank werd aangemerkt als een gedeelte van 's Konings huis uit te maken, en verpligt te zijn, de belangen der kroon te verdedigen, zelfs waren de verklaringen der medebeschuldigden, die hunne oude makkers en vrienden verrieden, geldig. Van al deze getuigenissen, is er nogtans niet eene, wier waarheid met regt verdacht voorkomt. Sir JOHN FREIND werd op de verklaring van drie personen veroordeeld, die voorgaven door hem in eene zamenspanning te zijn medegesleept. Het is altijd gemakkelijk, eene zamenspanning te verzinnen en iemand daardoor in het verderf te storten. Toen vermeerderde de maatschappij hare verdedigings-middelen, zelfs ten nadeele van het regt en medelijden; thans vermenigvuldigt zij echter de aan de beklaagden geschonken waarborgen, ten koste harer eigene veiligheid. Gaan wij al de uitkomsten van dit oude stelsel na, dan zullen wij altijd dit beginsel zien bovendrijven, dat het belang der kroon ook dat der maatschappij is, en dat men de beschuldigden niet in het minst moet ontzien. Terwijl de welsprekende, vlijtige advocaten, aangevuurd door de hoop van het hof te behagen en er de voordeelen van in te oogsten, de regters ondervroegen, de hartstogten aanzetteden, de lasten vermeerderden, den schuldige onder het gewigt van allerlei bezwaren deden bukken, moest deze laatste zich zelf verdedigen, de daadzaken op zijne wijze voorstellen, en ze naar zijn verstand uitleggen. Men stond hem niet toe, zich van een' advocaat te bedienen, tenzij zich een regtspunt, een wettelijk geschilpunt, opdeed. Men stelde zich aan groot gevaar bloot, wanneer men als raadsman van een van hoog verraad beschuldigd persoon optrad. De gevangene kon zich dienvolgens noch voorbereiden voor, noch op zijne hoede zijn tegen hinderlagen, welke door eene bekelachtige regtsmagt gelegd werden. Zoo beklaagde zich, in 1681, COLLEDGE, die van eene zamenspanning werd beschuldigd, dat men hem de papieren, die tot zijne verdediging moesten dienen, had ontnomen. Op eenen hoogen toon vorderde hij dezelve terug. De regter vroeg hem door wien hij deze papieren ontvangen had, wie zich vermeten had hem dezelve te overhandigen. » Weet gij dan niet, zeide hij, dat een van hoog verraad beschuldigd persoon zich met niemand onderhouden kan, en dat hij geen raadsman noch verdediger heeft, indien het hof hem er geen toestaat?" COLLEDGE antwoordde op eene welsprekende wijze: « De almagtige bescherme een ieder, die onder het gewigt eener dusdanige beschuldiging voor u verschijnt. Indien gij hem de middelen niet laat, om zich te verdedigen, en wanneer gij dit zelfs aan zijne vrienden weigert, wat wilt gij dan, dat er van hem worde? !» JEFFERIES viel hem onmiddellijk in de rede, en zeide: « Wanneer gij, COLLEDGE, een' verdediger mogt hebben, zeg hem, dat hij zich blootstelt insgelijks van hoog verraad te worden beschuldigd." Inderdaad werd, nadat de zaak van COLLEDGE geëindigd was, de verdediger, AARON SMITS geheeten, voor de balie van het hof geroepen, verhoord, berispt, en naar de aanstaande assises verzonden, om er zijn vonnis te ondergaan. Hij werd ook gekerkerd. Zoo dikwerf als een advocaat in deze gelegenheid werd geraadpleegd, gevoelde hij al het gevaar, waaraan hij zich bloot gaf. Toen RUSSELL gevangen genomen werd, en zijn gezin den advocaat ROBERT ATKINS in den arm nam, gaf deze zijnen raad, onder voorbehoud nogtans, dat men hem dadelijk zijnen eigenhandigen brief zoude terugzenden. Vóór 1688 (want sedert dat tijdstip hebben deze onregtvaardigheden opgehouden), ving de beschuldigde altijd aan met aan de regters eene smeekbede te onderwerpen, ten einde met een' verdediger begunstigd te worden. Het antwoord der regtbank was steeds hetzelfde. Zoodra zich eene wettelijke moeijelijkheid opdoet, zullen wij zien, en overigens moet dit hof als de natuurlijke verdediger van den beschuldigde worden beschouwd. Dit was eene heerlijke geruststelling. Het was even zoo goed, alsof men den schipbreukeling toeriep: « gij hebt tot natuurlijke verdedigers het water en het gewelf des hemels.»

Wanneer zich eene wettelijke twistzaak opdeed; wanneer men eindelijk toestond, den ongelukkige gevangene een' advocaat toe te voegen, kon deze, daar hij de pleitgedingen niet van den beginne af aan had bijgewoond, aan zijnen nieuwen cliënt slechts eene zeer onvolledige en weinig afdoende hulp verleenen. Toen, in 1651, LOBE, leeraar der presbijterianen, voor het hoog geregtshof verscheen, was zijne zaak aan den, te midden der debatten ingeroepen advocaat, geheel onbekend. De arme beschuldigde moest zich derhalve alleen verdedigen, wederlegde de gronden der beschuldiging, en streed schier hopeloos tegen zoo vele verbitterde vijanden; men gaf hem zelfs geen afschrift van de akte van beschuldiging, en deed hem noch de namen der regters, noch die der getuigen kennen. Van eenen verdediger berooft, kon de beschuldigde wel zijne vrienden inroepen;

(*) *Serjeants-at-lawe*, een rang in de regterlijke hierarchie, meer of min overeenkomende met die zich met het onderzoek belast, een advocaat-generaal.

doch hunne tegenwoordigheid, die voor de regters eene reden van verbittering opleverde, was hem in generlei opzigten van dienst; men noodzaakte hen, dat zij zich op eenen afstand van den beschuldigde zouden houden, uit vrees, dat zij hem raad zouden verschaffen. Zóó riep, in het regtsgeding van lord STRAFFORD, de serjant MEYNARD uit, dat de vrienden van den beklaagde veel te digt bij dien waren. STRAFFORD antwoordde hem, dat hij de verzekering kon geven, dat hij ten aanzien der daadzaken, geenen raad behoefde, en zich daarvan dus niet zou bedienen. TREBY en LAYARD bevalen echter, dat deze heeren meer moesten achteruitgaan. STRAFFORD hernam, met de meest mogelijke bedaardheid, dat de Koning hen verbood, zich met den beschuldigde te verstaan. » Verwijder hen, zeide deze, — tot dat eene gelegenheid zich aanbiede om hen terug te doen komen; maar gij ziet ten minste, dat mijne vrienden zich wel gedragen. Deze wreede angstvalligheid en deze kennelijke hardvochtigheid der regters werd vooral toegepast op de regtsgeleerden, wier ondervinding en bekwaamheid de regtbank in verlegenheid hadden kunnen brengen. Als eene bijzondere genade veroorloofde men dikwerf den beklaagde zich van eenen vriend, of van eenen toegenegen bloedverwant, die zich gehecht genoeg betoonde, om hem in deze zwaarwigtige omstandigheden hulp te verleenen, te bedienen; hun, wegens de verklaringen der getuigen ten zijnen laste, en over de daadzaken, die ter zijner ontschuldiging konden strekken, hun gevoelen aan den dag te brengen. Men behoorde vooral te vermijden de hoogstschadelijke gevoeligheid des regters op te wekken. Bij voorname gelegenheden werd deze heilige pligt van verdediging wel eens aan vrouwen toevertrouwd, en zij legden eenen bewonderenswaardigen ijver aan den dag, harer kunne overwaardig, die of hare grootheid, al hare veerkracht slechts van hartstogt en gevaar ontleent.

Al deze, voor de gevangenen zoo ongunstige geregtelijke gewoonten vervielen achtervolgens onder WILLEM III. Bij het beroemde regtsgeding der Koningsmoorders onder KAREL II, bevonden zich een advocaat en een procureur van de kroon te midden der regters, die zich bezig hielden met al de wettelijke vraagpunten, welke zich in den loop van het regtsgeding konden voordoen, te overwegen en uit den weg te ruimen. Eene schandelijke gewoonte, zoo geheel en al strijdig met de instelling van de regtsmagt der gezworenen, en welke gedurende langen tijd, zelfs onder WILLEM III, voortduurde. Zoo zich tegenwoordig een regtspunt opdoet, moet de advocaat van den beschuldigde deze moeijelijkheid doen gelden, of inroepen. Hij is het, die het nieuwe standpunt, hetwelk hij inheeft, verdedigt; terwijl het regt, om hem te antwoorden, om zijne beweringen uit den weg te ruimen, of voor het minst om dezelve te bestrijden, aan den advocaat des Konings is voorbehouden. Er is niets onwettiger, dan dat de regters hunne met gesloten deuren genomen beslissingen willekeurig in de plaats stellen van de willekeurige behandeling in het openbaar, door de Engelsche wetten gevorderd.

(Vervolg in een volgend Nommer.)

Ondertrouwd:

J. G. LABRANT
en
A. M. VAN GEMERT.

GOES,
den 7den October
1835.

Familie, Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene kennisgeving tevens als eene bijzondere aan te merken.

Getrouwd te ARNHEM, den 7den October 1835:

A. LIESE,
Opziener van 's Rijks wegen,
en
J. WALTERS.

Heden overleed, aan de gevolgen eener slijmberoerte, in den ouderdom van ruim 50 jaren, onze dierbare moeder en behuwdmoeder, Vrouwe *JOHANNA MARIA JULIANA VAN CARNAP* Weduwe J. C. QUACK.

ARNHEM,
den 28sten September
1835.

C. A. E. QUACK,
L. H. QUACK,
Geb. TROOST,
A. L. A. QUACK.

Na eene verzwakking van ruim acht maanden, overleed heden, tot onze bittere droefheid, onze veelgeliefde Vader en Behuwd-Vader *H. REESINK*, in den ouderdom van 73 jaren. De hoop op een zalig wederzien lenigt onze smart.

ZUTPHEN,
den 4den October
1835.

J. REESINK, Hzn.
Uit aller naam.

Familie, Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene kennisgeving tevens als eene bijzondere aan te merken.

Heden overleed aan verval van krachten, in den ouderdom van ruim 86 jaren, het 54 van ons gelukkig Huwelijk, mijn waarde Man *THOMAS KOOY*, sints 45 jaren Beurtschipper op 's Hage.

ARNHEM,
den 5den October
1835.

Wed. THOMAS KOOY.
Geb. M. BUDDING.

NB. *De betrekking van* Beurtschipper op 's Hage, *aan mijn Jongsten Zoon* WILLEM KOOY *overgegaan zijnde, zoo beveel ik hem bij deze in die gunst en dat vertrouwen, hetwelk mijn waarde Man, gedurende 45 jaren, zoo ruim van het Publiek genoot, en waardoor ik bij deze aan alle zijne Begunstigers mijnen opregten dank betuige.*

Heden overleed te *Arnhem* tot onze innige droefheid, in den ouderdom van ruim 39 jaren, onze waarde Zuster *ANNA FAATS.*

DODEWAARD,
den 6den October
1835.

C. FAATS.
Mede uit naam van de overige Broeders en Zusters.

Heden avond, ten tien ure, overleed, tot mijne bittere droefheid, mijn waarde Echtgenoot *JOANNES LE ROY*, in den ouderdom van ruim 48 jaren, mij drie kinderen nalatende, nog te jong om hun verlies te beseffen.

ARNHEM,
den 6den October
1835.

C. M. VAN DEN BIESEN,
Wed. J. LE ROY.

---

† § † Op Woensdagen den 14den en 28sten October 1835, des avonds om 6 uren, in *het Zwijnshoofd*, te *Arnhem*, zal publiek worden geveild en verkocht:

1°. Een hecht en sterk HUIS en ERVE, met annexe STAL en PAKHUIS, staande en gelegen op de *Groote Markt*, te *Arnhem*, Letter F, No. 87, voorzien, behalve van een ruim WINKELVOORHUIS, van [illegible] BAKKERIJ en KEUKEN, POMP, KOORN en DROOGZOLDERS en verdere GEMAKKEN; om deszelfs gunstigen stand geschikt tot allerlei bedrijf, en bijzonder tot de *Bakkery* en *Kruideniers-affaire*, welke daarin tot heden wordt uitgeoefend; zijnde te bezigtigen 6 dagen vóór den inzet en vervolgens.

2°. Twee VROUWEN-ZITPLAATSEN, in de *Groote Kerk*, te *Arnhem*, Middelpand, 13de Bank No. 7 en 8.

Onderrigt, omtrent de veilconditien, ten kantore van den Advocaat Mr. *E. SCHEIDIUS* en den Notaris *GODEFROY*, te *Arnhem*.

---

† ‡ † Op Vrijdag den 16den October 1835, des avonds ten zes ure, zal men in *het Zwijnshoofd*, te *Arnhem*, ten overstaan van den Notaris Mr. *GERHARD VAN ECK*, te *Arnhem*, in het openbaar, bij inzet, veilen:

1°. Een net en zindelijk HUIS en ERVE, in de Bakkerstraat te *Arnhem*, wijk D No. 155, Kadaster Sectie O No. 1943, tusschen de Erven van den Heer *KATHINGA* en Mevrouw de Weduwe *STEINS BISSCHOP*, met OPENE PLAATS en ACHTERHUIS, uitkomende in de Muntsteeg, voorzien van al de vereischte gemakken, en staande op eenen voordeeligen stand; dadelijk na den toeslag te aanvaarden.

Ter bezigtiging vervoege men zich bij den Heer [illegible] bewoner [illegible]

2°. Een HUIS en ERVE, [illegible] te *Arnhem*, aan de Koornmarkt, Wijk C No. 173, Kadaster Sectie O No. 1038, van ouds genaamd *de Hooiberg*, thans bewoond door den Heer *GRADUS VAN ALPHEN DE VEER*.

---

† § § Men is van mening om in het Logement *het Zwijnshoofd*, te *Arnhem*, ten huize van den heer *SANDERSLEBEN*, op Vrijdag den 23sten October 1835, bij inzet, en Vrijdag den 6den November daarop, bij toeslag, beide des avonds ten 7 ure, in percelen of massa, ten publieken verkoop aan te bieden;

Eenen kapitalen BOUWHOF, *de Kuik* of *Comansgoed*, bestaande uit een ruim en sterk HUIS, met ACHTERHUIS, BAKHUIS, SCHUUR, KERNMOLEN, *twee* BERGEN, en nagenoeg 47 Bunders best UITERWAARDEN, *tiendvrij* BOUW-, WEILAND en RYSWAARD, alaan een stuk, gelegen in den *Giesbeekschen Buitenpolder*, onder de gemeente van *Lathum*, in pacht bij *GERRIT VAN ZADELHOFF*.

Voor de aanwijzing gelieve men zich bij den Pachter, en voor alle verdere inlichtingen ten Kantore van den Notaris Mr. *W. TAAY*, te *Arnhem*, te vervoegen. Brieven franco.

Verpachting
VAN WEILANDEN.

De Hooggeboren Heer Graaf *VAN RANZOW* is voornemens, op Maandag den [illegible] November 1835, [illegible] 11 ure, ten huize [illegible] op den *Gelderschen* [illegible] den Notaris Mr. *GERHARD* [illegible], in het openbaar in Parceelen te verpachten:

Het HUISPARCEEL en de verdere WEIDELANDEN, behoorende tot de *Beneden- of Koningsplei*, gelegen aan de Rivieren den *Rijn* en *IJssel*, op voorwaarden, welke, vijf dagen te voren, ten Kantore van voornoemden Notaris zullen ter lezing liggen.

Te Huur,

Om te aanvaarden 22 Februarij 1836, eene aanzienlijke HOFSTEDE, bestaande in *kapitale woning* enz: BOUW- en UITERWAARDSLANDEN, gelegen in *Korsenoever*, onder *Brummen*, te bevragen bij den Eigenaar *F. C. COLENBRANDER*, te *Zutphen*.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.